

Is a New Germany possible in an Old Europe? [1993]

01

Rozpadem sovětského impéria se stalo cosi mimořádně významného, co ještě zdaleka nedovedeme zvážit, ba ani odhadnout co do důsledků. Tak jako výsledek 2. světové války vyřadil Německo z možností mocenského vlivu na evropské poválečné dějiny a naopak umožnil Moskvě, aby se stala mocenským hegemonem na polovinou Evropy, tak znamená rozpad Sovětského svazu konec této konstelace a hledání nové evropské rovnováhy.

02

Musím přiznat, že také já jsem považoval sjednocení Německa, po bvalce rozděleného do dvou částí rovněž rozdělené Evropy jakožto samostatnou, izolovanou událost nejen za cosi nepravděpodobného, ale vysloveně nemožného a také nežádoucího. Rozumné politické úvaze ovšem nemohlo uniknout, že trvalé rozdělení Německa i do vzdálené budoucnosti je neúnosné a nemyslitelné. A tak se mi stejně jako mnohým jiným zdálo, že k takovému sjednocení může dojít pouze v rámci sjednocování celé Evropy. Žádná evropská země, žádná evropská vláda si takříkajíc jednostranné "sjednocení Německa v hloubi duše nepřála.

03

Nyní došlo k tomu, že Německo je sjednoceno (skutečná vnitřní integrace bude ovšem ještě nějakou dobu trvat), zatímco Evropa je stále ještě rozdělena, přestože už několik kroků k jakémusi sjednocení už bylo učiněno. Výsledkem je něco, co nemůže být chápáno leč jako zvrácení některých výsledků druhé světové války. Německo je ovšem dnes menší než kdysi, ale stejně je to kolos, je to hospodářská velmoc. A protože pominulo nebezpečí, které hrálo významnou roli po celou dobu studené války, vidíme snahy, aby se Německo stalo také politickou a snad dokonce zase vojenskou velmocí.

04

Nejde ovšem o to, vidět už v současném stavu hrozbu. Dalo by se spíše říci, že opak je pravdou. Hrozba na Východě tak docela nepominula, jen se změnila: je hrozivá spíše svou chaotičností a nepředvídatelností. Země a národy na východ od Německa by se mohly dostat do situace, v níž by hledaly oporu právě v Německu. Právě to by však mohlo vyvolat dosud potlačované tendence v Německu samém: Němci se budou zase cítit hegemony, možná že dokonce hegemony nejen střední a východní Evropy, ale Evropy celé. To je perspektiva dost burcuující, protože až dosud Němci v takovéto pro sebe výhodné a pro ostatní nevýhodné situaci nikdy neobstáli, ale vždycky se pokoušeli všemožně posilovat svou dominanci.

05

Co se proti tomu dá dělat? Co mohou dělat velmoci, co menší národy, sousedící s Německem nebo ležící ve značné blízkosti? Co můžeme zejména dělat my? V této perspektivě se ukazuje ve zvlášť nepříznivém světle rozdělení bývalého Československa. Obě strany zasluhují se státnického myšlení nedostatečnou. Stále zřetelněji naznačovaná tendence Slovenska opřít se o Rusko se velmi rychle může ukázat jako sebeničivá, pravděpodobně mnohem dříve než eventuelní (dosud však neexistující) snaha české strany opřít se o Německo. V jistém msyslu byla však kostky vrženy už dávno: vždycky jsme byli a dodnes jsme dnes spolu s Poláky, kdysi spolu se zaniklými slovanskými kmeny – bezprostředními sousedy Němců. Polabští Slované zanikli resp. byli germanizováni. Prusová a Sasíci nám byli vždycky mnohem nemilejší než třeba Bavoři snad právě proto, že tolik z nich byli poněmčeni Slované. To je však dnes prakticky zcela zapomenuto. Dnes nám Němci zádní z nich nejsou tolik na nervy jako kdysi před válkou, během války a ještě nějaký čas po ní. Možná, že to je takový vedlejší, méně stinný, snad dokonce pozitivní produkt onoho nešťastného rozhodnutí, jímž byli všichni Němci, kdysi obývavší naše pohraniční oblasti, odsunuti do zmenšeného Německa.

A New Germany in the Old Europe or the Old Germany in a New Europe?

01

Only four, five years ago, nobody would imagine a newly unified Germany could arise before the awaited and slowly prepared unification of the whole (or nearly whole) Europe. Now, it is a challenging matter of fact.

02

The Germany of today is without doubt another Germany than that one we know from the past. After more than 70 years of politically integrated Germany which endangered its neighbours and which twice initiated disastrous worldwide wars and was responsible for one of the worst holocausts in the world history we know, it remained about 40 years divided in two parts living on different sides of the iron curtain. In the meantime, both parts of it developed in different directions.

03

It is without any doubt that the present state of newly integrated Germany remarkably differs from the old imperial German state. The real problem is not its actual situation but the Germany's and Europe's future. The formerly presupposed unification of Europe is becoming uncertain, or at least is going on very slowly. Today, Germany has its vast problems and difficulties combined with the process of a real (social, cultural, mental etc.) integration of both parts of the Federation. Nevertheless, the German future development remains dubious.

04

With the further development of Europe, it does not seem to be better. Up to the deconstruction of the old Soviet empire, the unification of the Western Europe was much more motivated and stimulated. But the main problem is the lack of any leading idea of the future peace aims of the European family of nations.